

Historische Kring Baerne

Serrerroute 7 km

Deze route door Baarn wordt u gratis aangeboden door de Historische Kring Baerne. Hiermee hopen we bewoners en bezoekers te verrassen met de vele karakteristieke en historisch waardevolle elementen van Baarn. De Historische Kring Baerne hoopt dat wandelaars hier goed mee uit de voeten en in de benen kunnen.

De serie routes van de Historische Kring Baerne bestaat uit de thema's:

1. Serres (7 km)
2. Torentjes (7,0 km)
3. Koetshuizen (9,2 km / 15,6 km)
4. Rijksmonumenten (9,2 km)
5. Gemeentelijke monumenten (3,5 km)
6. Beelden (5,2 km)
7. Religie (9,2 km)
8. Literair (9,2 km)
9. Lage Vuursche (15 km)
10. Canonroute (16,4 km / 26,8 km)

Bron: Binnen en toch buiten. Bijzondere serres in Baarn, door M. Kruidenier, Th. Coppens, S. van Berkum.; 2004

	<i>LA=linksaf RA=rechtsaf RD=rechtdoor</i> <i>Onderaan extra informatie over serres. De route voert langs een selectie uit de honderden serres in Baarn.</i>	<i>Start: De Generaal</i>
1	Lt. Generaal Van Heutzlaan oversteken	
2	LA Generaal Van Heutzlaan	Mariaheувel
3	RD Van Heutzlaan 4	Woudestein
4	RA Prinses Irenelaan richting spoor	
5	RD Marielaan oversteken bospad op	
6	RA over spoorravijn via het 'Kippenbruggetje'	
7	LA Gerrit van der Veenlaan 16-18	Louisa State
8	RA Amsterdamsestraatweg op Hoek Hertog Hendriklaan ziet u	Hertog Hendriklaan 15
9	RD Amsterdamsestraatweg vervolgen	
10	RA Emmalaan 13	Westerhoek
11	LA De Beaufortlaan 4	Helvetia
12	Terug naar Emmalaan links langs de vijver	
13	LA Wilhelminalaan 10, rechtdoor	Wilhelminalaan 10
14	RD Wilhelminalaan tot Eemnesserweg 94	Boekenrode
15	RA Eemnesserweg 87	Eemnesserweg 87
16	Eemnesserweg 82	Eemnesserweg 82
17	RA Molenweg (vóór de rotonde)	
18	LA Steijnlaan	
19	RA Krugerlaan 16	Krugerlaan 16
20	LA Nassaulaan 38-36-34	Nassaulaan 38-34
21	RA Bothalaan 5	Post Tenebras Lux
22	LA Sophialaan	
23	LA Nieuw Baarnstraat 89	Nieuw Baarnstraat 89
24	RA Eemnesserweg na Rabobank	
25	LA Veldstraat 4	Veldstraat 4
26	RA Kerkstraat	
27	RA Brinkstraat 25-27	Brinkstraat 25-27
28	Einde Brinkstraat rechts café Demmers	Demmers
29	RD over de Brink / Bosstraat	
30	LA Cantonlaan	
31	RA Faas Eliaslaan 31-37.	Faas Eliaslaan 31-37.
32	RA Javalaan 7 Canton	Canton
33	RD Kettingweg	
34	RD Stationsweg	
	Voorbij de overwegbomen LA Café-Eethuys 'De Generaal'.	

Achtergrondinformatie Serres

Na de aanleg van de spoorlijn Amsterdam-Amersfoort groeit Baarn uit tot een villadorp met allure. Om de welstand te tonen werden statussymbolen als serres, torentjes en koetshuizen rijk uitgevoerd. In Baarn is hiervan nog veel bewaard gebleven.

Jachtslot Soestdijk

Willem III paste al veel glas toe in zijn jachtslot Soestdijk, al bestond dat uit honderden met de mond geblazen stukken vensterglas die met een vaste roedeverdeling in de raamopeningen werden gezet. Om nog meer licht in binnen te krijgen liet hij aan de achterzijde paste van zijn jachtslot een T-vormige 'Groene Zaal' bouwen met openslaande deuren. Zo konden van binnenuit de groene tuinpaden met oranjeboompjes en groene hagen buiten nog beter gezien worden.

Goedkoop vensterglas

Na de aanleg van het de spoorlijn in 1874 kwamen veel welgestelden uit Amsterdam en Indië naar Baarn. Ze wilden in de zomermaanden zoveel mogelijk tussen de groene weiden, bossen en heidevelden wonen waarbij de villa's steeds luxueuzer werden door het toepassen van versierde dakranden, torentjes en pagodes in de omliggende Engelse landschapstuinen.

Mode

De meeste villa's aan oude lanen kregen eind 19^e eeuw een serre. Het beschikbaar komen van groot vensterglas gaf daartoe de mogelijkheid, al was het eerst nog echt kostbaar. De eerste Baarnse villabewoners waren zo enthousiast over de toepassing van het beschikbaar komen van glas dat ze veranda's ('warandes') en muren aan de tuinzijde lieten wegbreken om er een modieuze serre aan te bouwen. Nieuwe villa's kregen soms wel twee serres. Ook de meeste kleinere huizen in Baarn van voor 1940 hebben een serre. Ook veel veranda's werden begin 20^e eeuw dichtgemaakt met een glazen wand.

Aan het huis vast

Zo 'n overdekte, met glas afgesloten uitbouw is van binnenuit bereikbaar door een schuifdeur.

Meestal is de serre gebouwd van hout, maar ook wel van ijzer of baksteen. Boven de tuinkamer is vaak een balkon. Het vormt een verbinding met de tuin zodat men binnen en toch ook buiten kan zitten. Voordien boden prieeltjes,, theekoepels en tuinhuisen daartoe de gelegenheid. Wanneer plantenkassen, wintertuinen en orangerieën tegen villa's aangebouwd verdween het verschil tussen kas en serre, zoals bij de wintertuin in het Cantonspark.

Serres in Baarn

Welgestelden die 'binnen waren' trokken dus naar buiten de stad om daar binnen in serres te zitten en naar buiten te kijken. Toen er ook veel toeristen naar Baarn kwamen kregen ook pensions en uitspanningen als hotel De Pauw een de Eemnesserweg een serre. Het bepaalde het straatbeeld van de Eemnesserweg en de Nassaulaan. Naarmate de kavels in Baarn kleiner werden en de behoefte aan een groene tuin bleef, werden ook aan kleinere woningen serres gebouwd. Voor een sterk contrast met de bomen en struiken liet men veel buitenmuren wit kalken.

Met de opkomst van de rijtjeswoningen verdween de serre. De meeste serres in Baarn zijn bewaard gebleven, maar de balkonhekken zijn meestal verdwenen. Later ontstond een opbloei van serres, maar dan vaak zonder inkijk aan de achterzijde van het huis en gebruik makend van onderhoudsvriendelijke materialen.

Stijlen

De diversiteit in serres is enorm. De oudste zijn rechthoekig en hebben een plat dak met een balkon erboven. In de serres zijn tegelvloeren, glas in loodramen en de bovenlichten en deuren aan de voorzijde. Daarna waren de dakvlakken meer gebogen maar wel met een plat dak, en begin 20^e eeuw ontstonden ook andere dakvormen. De glas-in-lood ramen kregen Jugendstil bloemmotieven en de serres die vaak van ijzer en steen werden gebouwd. Veel serres werden nadien gebouwd volgende toen heersende stijl.

In de serre

Serres hadden vooral een zitfunctie. In de zomer werd er ontbeten en thee gedronken. Omdat de ruimte beperkt was, konden de grote kamermeubelen niet gebruikt worden. Net als de ruimte zelf waren de meubels licht, comfortabel en luchtig. Om ze, gemakkelijk te kunnen verplaatsen en ze niet al te duur mochten zijn, werden ze gemaakt van rietsoorten als rotan en bamboe. Deze materialen verbleken bovendien niet zo snel in de zon. De sobere inrichting bestond

meestal uit niet veel meer dan een tafelkleedje, vloerkleed of rieten mat. Om het contact met de tuin te versterken werden planten op consoles, potten en plantentafeltjes geplaatst. In grotere serres als die van Canton stonden naast ficus of cyclamen ook sinaasappelboompjes en palmen.

Klimaat

Glas in lood komt het best tot haar recht als men van binnen naar buiten kijkt. Het filtert bovendien het licht en brengt sfeer in huis en voorkomt dat het licht in de zomer te fel naar binnen schijnt. In bovenlichten verschenen daarom fraaie ontwerpen van in glas in lood. In de zomer werden de tuindeuren opengezet, 's winters werd de serre afgesloten met schuifdeuren en tocht werende kamergordijnen. Het was dan te koud om in de serre te zitten. Vanuit de tuin liep men zo het huis binnen, vandaar dat vaak losse matjes of sobere tegels werden gebruikt.